

Zapiski

Padova na čelu slavističnih študij v Italiji.

Padova, ki se je po svetovni vojni prva pozanimala za slovanski svet in stopila z njim v ožje stike (Institut slov. filologije — 1921), dejansko še danes zavzema vodilno mesto med italijanskimi slavističnimi krogi. Odkar je v Domu in svetu (l. 52, str. 125) izšlo Pismo iz Padove, moramo z veseljem beležiti precejšno razširitev in poglobitev dela.

Prvi in najvažnejši dogodek v akademskem letu 1940/41. je vsekakor ustanovitev nove stolice za srbskohrvatski jezik in literaturo; prosvetno ministrstvo jo je zaradi izrednih zaslug brez konkurza podelilo prof. Arturju Croniji, ki je v svoji proluziji o početkih in nalogah srbskohrvatske filologije v Italiji (prim. »Jutro«, 18. I.) poudaril nujnost novega pregleda jezikovnih, literarnih in kulturnih stikov med Italijo in sosedi onstran Jadrana. V izbranih besedah je nekako začrtal smernice bodočemu de-

lu. Med drugim je važna izjava, da smemo pričakovati še marsikaj zanimivega iz raznih italij. knjižnic, katerih slov. oddelke bo treba temeljiteje preiskati.

Sledi druga slavistična manifestacija. Za okrepitev kulturnih vezi med Italijo in Bolgarsko je na rektorjevo vabilo prišel v Padovo profesor zgodovine Ivan Dujčev iz Sofije. Od 7. do 10. II. je imel na filozofski fakulteti tri predavanja:

1. Italijansko-bolgarsko razmerje v srednjem veku — tu je pretresal it. spomenike, ki se nanašajo na bolgarsko zgodovino, in izrazil svoje prepričanje, da je Boris prejel krono od rimskega papeža.

2. Zveze med Bolgarsko in ital. pomorskimi republikami: njih vpliv je segel tudi v Dobrudžo in nekaj sledov lahko najdemo celo v jeziku.

3. V tretjem (morda najzanimivejšem) predavanju je prof. Dujčev s strokovno izvedenostjo predočil delo misijonarjev, ki so v 17. stoletju

širili katolicizem ne samo okrog Čiprova, ampak tudi iz Sofije, in ki so zaslužni za vzbujanje bolgarske narodne zavesti.

Predavatelj, ki je žel v italijan. tisku mnogo priznanja, je poleg tega navezal stike z bolgarskim akademskim društvom »Penčo P. Slavejkov«, ki šteje komaj leto dni obstanka, a vendar obeta že dobre sadove. (Ustanovili so ga bolg. akademiki iz Padove 24. V. 1940 ob jezeru Como, v vili Brunate, kjer je 1912. leta izdihnil bolgarski lirik Penčo Slavejkov. Častni član društva je tudi France Bevk, ki je bil ob otvoritveni slovesnosti navzoč.)

Uradni podatki sami povedo, da slavistika v Padovi živahno napreduje. V oktobru leta 1939/40. je delalo izpite 150 dijakov iz slov. filologije, 12 iz slov. paleografije, trije iz slovenščine, trije iz ruščine, eden iz bolgarščine. To je 30 izpitov več kot v prejšnjem letu. Letos so se vršili tile tečaji: 1. uvod v študij srbskohrvatske slovnice, 2. srbskohrvatska narodna pesem, 3. slovanska paleografija — Assemanijev evangelistar, 4. ruski lektorat (lektorica N. Mingajlo).

Tudi disertacije (»tesi«) pričajo o dobršem razmahu v primeri z letom 1938/39, ko jih je bilo 14. Ne samo da je število naraslo, ampak zastopana je tudi češka literatura, kar pomeni razširitev razgledov. Za podelitev diplome je lani poleti zaradi vstopa v vojno prosvetno ministrstvo izjemoma dovolilo samo ustno debato. Naj navedem najprej naslove teh in imena absolventov.

1. Bitežnik Boris iz Solkana pri Gorici: »Romantika in realizem pri Tavčarju«.

2. Raunich Štefaniya iz Lupoglava v Istri: »Italijanski viri za Kačičev Razgovor ugodni«.

3. Zorzanelli Giulio iz Benetk: »Slavistično znanje Alberta Fortisa, ki je odkril srbskohrvatsko narodno pesem«. (Izvleček bo objavljen o priliki Fortisove stoletnice.)

4. Sala Elena iz Trsta: »Poetična proza Frana Mažuranića«.

5. Gelcic Anita z Reke: »Smail-Aga Čengić v zgodovini, legendi in umetni pesmi«.

6. Schiraldi Luigina iz Padove: »Italijanski motivi pri Miloti Zdiradu Polláku«.

7. Zorzati Elena iz Padove: »Pensniški jezik Petra Bezruča«.

8. Lavinia Borriero iz Vicenze: »Italijanski motivi pri Svatopluku Macharju«.

9. Cernettigh Giuliana iz Čeda: »Utopistična drama Karla Čapka«.

Redne, prave disertacije pa so sledeče:

1. Cankarjevo delo — Zupančič Mirko iz Vrtojbe pri Gorici proti sinkretično-sinoptični kritiki trdi, da za razumevanje razvojne črte Cankarjeve umetnosti treba postopati s kronološkimi kriteriji, navzlic Cankarjevemu »dvojniovstvu« in neredkim ponavljanjem.

2. Odsevi protireformacije v slovenskem slovstvu — Avian Giacinto iz Ogleja tu prav za prav ostaja le na Goriškem, posebej še pri o. Janezu od Svetega križa in njegovih ital. motivih; na kratko prikaže tudi njegov jezikovni obraz.

3. Sedanji položaj narodne pesmi na Pivki — Škerlj France s Knežaka s Štrekljevo zbirko in z lastnim gradivom sledi umiranju narodnega pesništva, ki se mu zdi nekoliko tvorno samo še v ljubavni liriki.

4. Čakavski govor v Rukavcu — Mohorovičić Franjo iz Rukavca v Liburniji temeljito obdeluje glasovne, morfološke in mimogrede tudi sintaktične posebnosti domačega govora. V priloženem slovarkem gradivu preučuje tujke in izposojenke, zlasti iz italijanščine. Na koncu je nekaj tekstov v tem govoru.

5. »Medved Brundo« Vladimira Nazora — Zambon Marcella (Padova) se bolj kot z delom samim bavi z viri, med katere sprejema tudi Chantéclaireja (Rostand).

6. Kritiki in prevajalci Petra Petrovića Njegoša — Vitturi Pompeo (Pola) ostro analizira vse, kar je v Italiji kdo pisal o Vladiki: od Tommaseovega prvega poskusa do najnovejšega Urbanijevega prevoda.

7. Žena v srbskohrvatski narodni pesmi — Calduzzi Anna (Legnago) loči dva ženska tipa: vzhodni tip kot izraz patriarhalne konservativnosti in zapadni tip kot izraz uglajenega socialnega evolucionizma.

8. Češki srednjeveški »Spor duše s tělem« — Sontagiuliana Angelo (Vicenza) išče virov v nekaterih srednjeveških sporih.

9. Máchova »Marynka« in »Máj« — Salvato Maria (Merano), sledeč neki opazki kritika Šalde, odstira realistične prvine Máchove romantike in beleži v njej nekaj sorodnosti z Leopardijevo pesmijo.

10. Izvirna pesem Karla Erbena — Parisi Giovanni (Rovereto) govori o Erbenovi romantični podlagi, o okrepitevi narodne zavesti in o uspehi uporabi čeških legendarnih motivov.

11. Jaroslav Vrchlický, prevajalec Carduccija, Leopardija in Tassa — Sartori Giovanni (Vicenza) občuduje prevajalno spretnost in genialnost tega orjaškega tvorca, vendar pripominja, da ni ostal vselej na višini izvirnikov in da mu tu pa tam ni uspelo podati njih duha; kriva je bila J. Vrchlickyega mrzlična naglica, včasih pa tudi nerazumevanje.

12. Italijanski motivi v Majkovljevem delu — Caenazzo Antonio (Portogruaro) pripisuje odločujočo vlogo ne samo zgodovinsko-klasicističnim, ampak tudi slikarskim prvinam v italijanskih iztisih ruskega klasika Majkova.

13. Dostojevskij in George Sand — Guarnieri Anna (Belluno) dokazuje, da ne moremo govoriti o vplivih druge na prvega, čeprav je bil ženski socializem razširjen po Ruskem in čeprav je Dostojevskij poznal dela G. Sandove.

Zdaj se za padovansko univerzo odpirajo nova obzorja. Italijansko »duševno izžarevanje« na Balkan je našlo Padovo na onem mestu, ki ji gre od srednjega veka sem. V načrtu je veliko središče balkanskih študij, kjer bodo zastopani vsi balkanski jeziki in literature in bodo verjetno otvorjene posebne stolice, kot n. pr. balkanska filologija, zgodovina balkanskih narodov in zgodovina bi-

zantinske umetnosti. Uresničenje tega načrta bo razmeroma lahko, ker je v Padovi poleg A. Cronie več moči, ki že delajo v tem pravcu: R. Ortiz, specialist za romunski jezik in literaturo, in lektorica gđ. Mititelu; C. Tagliavini, ki pozna vse balkanske jezike; G. Fiocco, ki zasleduje odseve it. umetnosti na Balkanu. Razširila se bo tudi slavistika, saj mislijo podeliti priznanim osebnostim pouk slovenskega jezika in literature ter bolgarskega jezika in literature, ki naj bi se kmalu postavila ob stran srbskohrvatskemu jeziku in literaturi (Cronia). Glasilo in dokaz te nove delavnosti pa naj bi bil časopis »Studi balcanici«, v katerem bo prostora ne samo za prispevke učiteljev, temveč tudi za pridobitve učencev. M.-o.

Vseučilišča v Italiji.

V šolskem letu 1939/40. je bilo v Italiji 28 državnih in 7 zasebnih vseučilišč. V naslednjem navajamo seznam italijanskih državnih vseučilišč z vsemi fakultetami, ki jih imajo:

Bari. Fakultete: pravo, gospodarstvo in trgovina, medicina in kirurgija, farmacija in agrarne vede; skupno šteje 3366 dijakov in dijakinj, od tega 103 ženske in 19 inozemcev. — Bologna. Fakultete: pravo, gospodarstvo in trgovina, literatura in filozofija, medicina in kirurgija, matematične, fizične in prirodne znanosti, industrijska kemija, farmacija, inženirstvo, kmetijstvo, veterinarska medicina; število dijakov 8055, od tega 1160 žensk in 167 inozemcev. — Cagliari. Fakultete: pravo, literatura in filozofija, pedagogija, medicina in kirurgija, matematične, fizične in prirodne znanosti, farmacija, rudarsko inženirstvo; dijakov 1789, od tega je 687 žensk. — Catania. Fakultete: pravo, gospodarstvo in trgovina, literatura in filozofija, medicina in kirurgija, matematične, fizične in prirodne znanosti, farmacija; dijakov 4588, od tega 667 žensk in 3 inozemci. — Firenze. Fakultete: pravo, politične znanosti, gospodarstvo in trgovina, literatura in filozofija,